

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Yttrande över remiss Säkerhet och tillgänglighet vid val (SOU 2021:96)

Er beteckning Ju2022/00209

Beslut

Länsstyrelsen Västmanland tillstyrker de förslag som utredningen lämnat och väljer att kommentera några av förslagen.

Avsnitt 3.9.2

I utredningen föreslås att Valmyndigheten ska ha ett samordningsansvar gällande säkerhetsfrågorna inom valadministrationen som helhet, vilket inkluderar länsstyrelserna. Utredningen bedömer det inte som lämpligt att Länsstyrelsen i Stockholm då är tillsynsmyndighet för Valmyndigheten. Länsstyrelsen delar denna bedömning och anser att Säkerhetspolisen bör vara tillsynsmyndighet för den centrala Valmyndigheten.

Avsnitt 3.9.3

Utredningen föreslår att Valmyndigheten, som redan i dag har det övergripande ansvaret för frågorna om val, också ges ett utpekat ansvar för samordning av säkerhetsfrågor inom valadministrationen. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget då säkerhetsfrågorna gällande val bör samordnas nationellt. Många av frågorna kring säkerhet i val har nationell karaktär och en samordnad analys och liknande arbetssätt gynnar både valsäkerheten och effektiviteten.

Avsnitt 3.9.4 Vad ska samordnas?

Utredningen föreslår att länsstyrelserna ska ansvara för utbildning av valnämnderna även i säkerhetsfrågor. Länsstyrelsen menar att det finns både för- och nackdelar med det förslaget jämfört med att Valmyndigheten ansvarar för utbildningen.

Nackdelen om länsstyrelserna ansvarar för utbildningen är att erfarenhetsåterföringen blir regional och det blir svårare att få en gemensam nationell bild över säkerhetsskyddsfrågorna.

Utredningens förslag ligger dock naturligt i linje med att Länsstyrelsen uppgifter att stödja kommunerna i säkerhetsskyddsfrågor och kan också samordnas med befintligt utbildningsuppdrag för valnämnderna.

Sammantaget anser Länsstyrelsen därför att utredningens förslag kan bifallas.

Om Länsstyrelsen ska ansvara för utbildningen av valnämnderna även i säkerhetsfrågor behöver länsstyrelserna tillföras medel för denna tillkommande uppgift. Mot bakgrund av den utveckling som sker, där demokratiska rättigheter ifrågasätts och påverkanskampanjer samt cyberangrepp ökar, anser Länsstyrelsen att behov av både kunskapshöjande åtgärder och faktiska åtgärder ökar. I nuläget har Länsstyrelsen dock inte resurser att kunna genomföra detta i den omfattning som krävs.

4.9.3 Valadministrationens incidenthantering

Länsstyrelsen ser positivt på att incidentrapporteringen förbättras och att Valmyndigheten får ansvar för att ta emot och sammanställa rapporteringen. En förbättrad lägesbild kan bidra till att bibehålla och öka trovärdigheten i valsystemet och dessutom bidra till ett lärande för att ytterligare stärka säkerheten.

Länsstyrelsen anser att frågorna om incidentrapportering bör hanteras vid utbildningar i säkerhet för valnämnderna.

7.7.1 Ett tydliggörande införs att tillgänglighet vid val omfattar valens lokaler, röstningsförfarande och information till väljare

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag att i vallagen förtydliga att röstning ska vara tillgänglig för alla väljare och att tillgängligheten omfattar lokaler för röstmottagningen, röstningsförfarandet och information till väljarna. Om Valmyndigheten utifrån detta ges i uppgift att ansvara för vägledning och rekommendationer gällande tillgänglighet vid val bör det bidra till ökad samsyn och ökat fokus.

7.7.3 Valmyndigheten ska samla in och publicera uppgifter om val- och röstningslokalernas tillgänglighetsstatus och om ambulerande röstmottagare

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att Valmyndigheten ska samla in och publicera uppgifter om vallokalernas tillgänglighetsstatus. Detta bedöms öka möjligheterna att kunna delta i röstning i vallokal då medborgarens möjlighet att delta utifrån sina personliga förutsättningar ökar.

Det vore också önskvärt att insamlad data kan utgöra underlag för förbättringar i vallokalernas utformning.

Länsstyrelsen är positiva till förslaget att tydliggöra och informera om ambulerande röstmottagare samt villkoren för att använd det. Det är en ny möjlighet som sannolikt behöver kommuniceras tydligare för att bli en känd möjlighet i valsystemet.

7.7.5 Fler målgrupper ska kunna använda ambulerande röstmottagare

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att utöka målgrupperna för ambulerande röstmottagare. Länsstyrelsen anser att det är ett bra sätt att öka möjligheten att delta i val för grupper som annars skulle ha svårt att nyttja sin rösträtt.

8.9.3 Punktskrift som väljare tillfört på valsedel vid röstning ska avläsas och bedömas vid den slutliga rösträkningen

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att synskadade ges möjlighet att rösta med blindskrift. Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att de rösterna ska räknas av Länsstyrelsen i den slutliga sammanräkningen och inte i vallokalen. Vid räkning i vallokalen bedöms risken för att valhemligheten röjs vara stor.

I detta yttrande där vikarierande landshövding Ulrica Gradin beslutat har vikarierande länsråd Åsa Halldorf varit föredragande. I den slutliga handläggningen har chefsjurist Louise Klofelt deltagit.

Yttrandet har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

benny.lindholm.narlinge@regeringskansliet.se